

Annuario Vèter

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA

SVMARI

La dansa de la serenitat, per Doret. — Els nostres compositors; Retrats: Anton Juncà, per Ernest Albert i Galter. — Programa de les ballades de sardanes que es celebraran els mesos de Març i Abril. — L'àpat d'homenatge a Alexandre Deuloféu, per Velivole. — La sardana a l'estranger; Els Discos. — La mort del sol, per Llorenç Vives. — El braser, per Lola Cos Roget. — Primavera, per Manuel Ribot i Serra.

La Sardana, per
Josep M.^a de
Sagarra.
Noticiari

FIGVERES

EN
EL
RAM
DE LA
ELEGANCIA
MASCULINA
DIR

PUIG-PARIS

ES
DIR-HO
TOT

ANTIGA CASA

Fills de Josep Massot

Fundada l'any 1850

ÉS LA PREFERIDA DE LES
SENYORES ELEGANTS

PER LA SEVA ORIGINALITAT.

PEL SEU BON GUST.

PELS SEUS IMMILLORABLES GÈNERES.

PELS PREUS VERITABLEMENT REDUITS

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 25 i 26

FIGUERES

*¿Encara teniu el vostre
rellotge espatllat?*

*No espereu demà per
a fer-lo adobar, i
porteu-lo de seguit
a la*

Rellotgeria VARELA

La casa VARELA serveix
bé i és econòmica

EMPORIVM

CAFÉ-BAR

D'EN NARCIS ROGET

.....

EMPLAÇAT EN EL MÉS BELL LLOC
DE LA RAMBLA DE FIGUERES

TELÉFON NÚM. 167

EN LA ESPLÉNDIDA TERRASSA
HI FRUIREU LES MILLORS HORES
DE PLACIDESA

BON CAFÉ—APERITIUS I LICORS
DE GRAN MARCA—REFRESCOS DE
TOTES CLASSES—«SANDWICHES»
OLIVES FARCIDES, ETC., ETC.

SERVEI ACURAT

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA DE FIGUERES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: «CASINO MENESTRAL»

La dansa de la serenitat

No ho dubteu pas, ni poc ni molt, que la sardana és la dansa de la serenitat per excel·lència.

Quan un cop passats els dies venturosos de la joventut, amb el bon record d'aquelles hores lluminoses; passades les preocupacions de l'edat assenyada, com deu confortar el poder-se esperar el temps de la senectud amb placidesa i sense cap ombra de tristesa. I al suposar que si aquesta es presentés, ens caldria només puntejar al sentir les airoses notes d'una de les nostres belles tonades, tan estimades, i, joiosos, estendre els braços i cercar-ne uns altres, per a estrényer les seves mans contra les nostres, per a que ens retornés de seguida la serenitat que haguéssim perdut.

Tots haureu vist en alguna d'aquestes festes majors de pobles i viles aquelles colles de simpàtics vellets que, a la plaça, amb un somriure benèvol i mirar tranquil escolten atentament el refilar joios del flabiol o l'alegra tonada de l'enjogassada tenora i decidits fan la rodona, i us sembla que, més que dansar, s'hi gronxin, que s'hi facin anar bé, que en dèiem quan érem infants. Aquesta rodona, és la rodona de la serenitat.

I bé; ens cal propagar i conrear la sardana per a poguer, a l'arribar a les nostres velleses—si és que hi arribem—fruir, encara, d'aquesta nostra tan noble i bella costum; esplaiar-nos-hi per a fer triomfar el ritme de la dansa volguda a la fi de la nostra vida.

Mancada la fortitud del cos, resta encara la força de l'esperit que és un veritable goig.

Podem proclamar, doncs, que la sardana és la dansa de la serenitat.

DORET.

Els nostres compositors

Retrats

Anton Juncà

Portar la llum a les profunditats del cor: Aqueixa és la missió de l'artista. — Schumann.

CALB, quasibé calb, si és que no ens deixem engatussar per un grapat de cabells numerats - un gran xic cendrosos perquè se'n van a la posta - que hi són només per a fer-me la gultza i jo no pugui dir rodona-ment i amb un aplom admirable: «Ben calb! Ja hi podeu pujar-hi de peus». Indubtablement; és una calvície interessant. El cuiro del crani és suau i romb com un quadrant de circumferència. Si no es pot pas posar aturador a la caiguda d'aquestes fulles-vull dir d'aquests cabells-d'ací uns quants anys En Juncà, ja no podrà dir ni en broma allò que gràficament en diuen «tirar una cana al aire».

La faç d'En Juncà? Ulls vius, penetrants, sagitaris; davant d'aquestes boles òptiques, hi han unes ventalles ovalades - una bicicleta fràgil sense manillar ni pedals -; els ulls d'En Juncà, engabiats dintre aquest aparador de vidres, tenen una fixació absoluta, uns ulls que sembla que us volen fer una pregunta. El nas és l'interrogant. Escorcollats per aquesta irradiació visual, heu de presentar-vos a En Juncà, segurs de vosaltres mateixos i amb peus de plom; vull dir, que si és que teniu culpa, us quedareu cor-glaçat, no sabreu lligar les paraules, ajupireu el cap, us xiularan les orelles i a una imaginada pregunta d'En Juncà que us vingui a dir: «Perquè havieu de cometre aquesta maldat?» li respondreu: «Es veritat. Vós mateix!»

El bigotet negre, - aquest negre és un vestigi de joventut - retallat; els pèls podats em fan pensar amb els arbustos dels parcs ciutadans, uns arbustos de bona família que es deixen rentar la cara i que prenen la forma d'un ànec que s'espolsa vanitosament o d'una lloca que

cova..... unes formes un xic exagerades de focs artificials.

Pòmuls arrodonits i uns reguerots a banda a banda de nas. Les galtes plenes. Així la testa resulta més ampla i ufanosa. És el contrast d'aquells que tenen una cara prima i allargassada com una llonganissa i que tothom els plany amb aquesta cançó: «Aquest pobre xicot no té ni cara per a senyar-se». El coronell d'En Juncà és esfèric i el mentó, accentuat, mòrbidament vernissat com un tortell.

I ara m'adono d'una altra cosa. D'un coll i uns punys emmidonats, dinovè segle, forts com els xescles d'una tina, i una corbata horitzontal, com una papallona, que deixa veure un tros de camisa triangular, blanca, amb tres botons blancs, i una armilla negra, amb quatre botons negres, i una cadena de rellotge.

Darrera aquests vestits foscos, obscurs, hi ha una ànima lluminosa, amarada i farcida de belles melodies, acotxada amb uns papers de música on hi ha traçades unes notes fines i pianíssimes de Grieg, el melòdic. En Juncà és un home efusiu, un home bo. Té tanta virtut com bonesa, i això delata el temperament artístic d'En Juncà. És dinàmic, trepidant, ordenat, això sí. Disciplinat i rígid. Rigidesa paternal i ben intencionada. Rigidesa que ha fet tremolar a més d'un músic de regiment, - el músic que se senç tronera «y echao p'alante» -, perquè En Juncà vol que la banda ronqui com una orga i que mai li puguin fer retret de què sigui una olla de grills i que ningú pugui dir: «Ja pots comptar! Tants caps, tants barrets.» Val a dir-ho. La mà d'En Juncà s'hi coneix. Repetim-ho: és un home enèrgic, imponent, rigorós. Reconeixem que és

un geni admirable. Reconeixem que En Juncà, tot hi essent un home de gènit i de nervi, encara a hores d'ara no s'ha menjat cap criatura.

Anton Juncà, músic militar, ha arribat a la màxima graduació que podia concedir-li la milícia. Es comandant. Quan en una plaça empordanesa, hi podeu escoltar «Les noies de Prats de Molló», no us hi pensaríeu gens si en aquell moment trobéssiu a En Juncà, de posar-li la faixa de general. ¿L'heu vist mai a la Rambla de Figueres o a la Rambla de Girona, al mig de la colla, un diumenge que la banda militar us amenitza l'aperitiu? Les Rambles i l'aperitiu. Molta gent que puja i baixa, i torna a pujar i torna a baixar; n'hi ha que només s'hi exhibeixen, i hi fan el ximple, i riuen sense saber de què riuen, i xafardegen a veure qui fa el cap més gros i a qui poden carregar els neulers..... Això és profanar la Rambla. Però el més sucós d'aquesta hora històrica és el suc de l'aperitiu. I el més divertit aquest gos - el gos d'En Mora, penso jo - que va ranco i carregat de briants. I la millor substància, la trobeu en aquests plats de patates rosses com escata de peix que us omplen la boca d'una fressa de vidres trencats i de pots de llauna. - I és una hora densa, atapeïda, revessa, humitejant..... Hi ha una desfilada brillant. Un concurs de gràcies improvisades. - La llum s'ensopega amb la boira i veieu unes serps daurades que tenen unes trenes volàtils de microbis i borrisol de plàtans. La banda interpreta una «Suite simfònica», o «Los cadetes de la Reina», i al mig de l'anella, us atrau el gest i la mímica d'En Juncà, pal plantat, amb una quadratura enèrgica, masculina; el cos petrificat, immòbil, elegant, el cap dret, com un parallamps; i els braços giravoltant com les aspes d'un molí de vent..... Tots els sentits d'En Juncà han entrat en funcions. I la música se us agafa, us commou; no hi ha estridència ni xavacaneria; penseu que En Juncà allà al mig té facultats hipnòtiques o bé que té estacats pel coll i amb més cordes invisibles a tots els músics de la banda. La tècnica d'En Juncà produeix aquests efectes d'intimitat i d'absorció. Us ve a dir: «Vaja, plaga, deixa-t'hi caure!»

Anton Juncà és fill de Figueres. Figueres l'ha de tenir per un fill predilecte, per un home que no té preu; un fill estudiós, aciençat i bon minyó que la família el retreu només de tant en tant, en moments solemniais, perquè no es pensi la gent que tot és esterilitat i híbridesa a casa nostra i que hi ha valors reconegudes que valen un ull de la cara. I aquestes valors, gent de pensament i de idees, constitueixen l'esperit de la ciutat. L'elogi d'aquests fills és, doncs, l'elogi mateix de la ciutat.

En Garreta i En Juncà, són les pilastres més sòlides del prestigi musical empordanès. Un altre dia ja parlarem d'En Garreta.

En Pep Ventura, és el romàntic audaç que llença la primera pedra al mig d'unes aigües putrefactes. En Garreta és l'excelsitud, la sublimitat simfònica. Entre la música primària i la música simfònica, hi ha En Morera i En Juncà, que avui com avui són el millors pilots de la nostra nau artística. La sardana que exalça l'esperit en una gentilíssima cantarella. Aigua clara d'inspiració popular filtrada en una tècnica depurada que fa olor de tramuntana y de salobre. I cal fer avinent que les sardanes d'En Juncà representen el classicisme pairal empordanès. Hi endevineu de seguida la suggestió mediterrània. Per això jo dic que solament amb una idealitat mediterrània assaborireu aquest llibre enorme que porta un nom transcendent: «El pont de la mar blava».

En Juncà és un gran científic. Estudia sempre, enfeinat com una formiga. Ha estudiat molt bé l'harmonia i potser té tots els tractats d'harmonia. Es un compositor àgil. Si En Juncà no estimés i enyorés l'Empordà, no hagués portat mai a la dansa la serena placidesa de l'ull de peix i no hagués pogut traduir la regàlia d'aquest Empordà humà i generós, ànima prohibida i tancada a l'home estiracordetes i potamoll.

Música descriptiva, dibuixada i plena de color. Les gloses del cant popular són de mà mestre. Música d'En Pep passant per un Conservatori. ¿No us heu engrescat amb «La vaca cega»? ¿No us diuen res «Les noies de Prats de Molló» i «Lluny de ma pàtria»? ¿No us heu compadit d'aquesta vaca cega, orfe de llum, vogant tota perduda en la sonsònia d'uns camps torrats per un sol de Juliol, com una llàntia de foc; i aquest pastor que toca el gegant del pi; so de flabiols, remor d'avets, campanes de l'ermita, mentre les vaques remuguen i fan sorollar les esquelles amb una mandra i feixuguesa de poesia rural? Oh! Aquell plany de tenora, que és el plany de la vaca cega!

I aquest homenàs com un sòc, honest, analfabet, que té un dentat com una ferradura, i riu com ingenu, i que tragina una còrpora de ferro, i que riu salvatgement: «Les noces d'En Manelic». Heu's-ací a «Les noies de Prats de Molló» saltirones, majoneres, endiumenjades que fan rodar el cap a aquell deliciós bojet del Mas Perdut. «Maria» i «Cecília» tan fines, tan «savoir faire», tan mestresses de la gentilesa. I en «La molinera de Flassà» les moles i l'aigua canten i la molinera riu.

L'escola musical d'En Juncà ha fruitat uns rebrols admirables, una sabor com escuma d'orxata. Recordo a En Baró, el deixeble predilecte, tan pacient, tan aprofitat de les ensenyances del mestre; l'altre es deia Joan March, mort prematurament, anacoreta, místic, retret i amb una fantasia a la manera de Juli Garreta.

En Juncà ha estat un cas exemplar de tenacitat. Mossèn Lleys, organista, comença a encaminar-lo. Aprèn harmonia i contrapunt. El xicot té afició i qualitats. Doncs, endavant les atxes. Ara el noi fa de corista a l'església parroquial. L'Enric Ferrer i En Feliu Sans li ensenyen a tocar el clarinet. Ja és molt! En Juncà fa tot el que pot, que ja no fa pas més el rei. D'aprenent va anar amb els Peps. Naturalment. Dirigeix una entitat coral a Granollers. I va a parar de caps a l'exèrcit.

Per acabar. El benemèrit «Foment de la Sardana» de Figueres hauria d'incloure sovint en els programes les sardanes d'En Juncà; i haurien de fer audicions a base d'En Juncà com un exercici d'auto-educació musical. No en farem res de pregar a Déu, si no hi ha devoció. M'enteneu?

I jo demano al Mestre allunyat de nosaltres, que no s'adormi a l'aguait, que produeixi, que ens retorni a l'esperançada emoció; i que es recordi que homes joves i sang empordanesa, esperen «aquella» sardana d'En Juncà, que abans feia glatir els cors en un cant de sanitosa explosió.

ERNEST ALBERT i GALTER.

En el proper retrat, l'escriptor Albert i Galter ens parlarà de l'excels i gloriós

JULI GARRETA

el malaguanyat artífex, la més alta i aguda mentalitat musical que ha llevat l'Empordà.

MES DE MARÇ

Dissabte, dia 30 — A L'ESTATGE

A les 10 de la nit

P R O G R A M A

LA GALA DE CAMPDEVÁNOL (estrena)	R. SERRAT
FLOR DE LLEVANT	V. BOU
TOC D'ORACIÓ	PEP VENTURA
BANYOLINA (estrena)	J. SADERRA
MATILDE	E. SANS
ROSETA (estrena)	A. RIMBAU

Cobla ELS ROSSINYOLS de Castelló d'Empúries — Audició XXXV

MES D'ABRIL

Dia 14 — AL PARC

A les 3 de la tarda

P R O G R A M A

ELS GEGANTS DE REUS	BATALLER
LES NOCES D'EN MANELIC	JUNCÀ
UNA MIRADA	PEP VENTURA
ENYORANÇA	MORERA
CANÇÓ NOVELLA	VALLESPÍR
* * * (estrena)	E. SANS

Cobla ANTIGA PEP

Audició XXXVI

NOTA: En cas de mal temps, aquesta audició es celebrarà a la Plaça de Catalunya (Antiga Plaça del Gra).

L'àpat d'homenatge a Alexandre Deuloféu

EL nostre volgut amic Deuloféu demostrà en la seva darrera conferència donada a *Atenea* sobre *La decadència d'Occident* uns profunds coneixements de filosofia històrica. L'anhel de saber en esferes allunyades de la pròpia carrera demostra un desig de superar-se, d'assolir un grau de cultura que ha de repercutir en tot ço que el volta. Aquest és el cas de N'Alexandre Deuloféu: l'estudiós apotecari, el llicenciat en ciències no es limità a sentir la fretura del coneixement de les activitats amb què s'ha classificat socialment, sinò que mogut per un inexaurible amor a les coses pairals s'endinsa en els coneixements de la vida dels pobles per a copsar-ne les lliçons i aplicar-les a les coses nostres. Aquest afany aconduït per una clara intel·ligència ha de donar bons i bells fruits: aquests són els fruits en la celebrada conferència amb què En Deuloféu volgué satisfer al culte auditori d'*Atenea*. De com li fou apreciat el seu esforç, els aplaudiments i les felicitacions que porta rebuts l'amic Deuloféu li hauran palesat prou bé. Consagració d'aquell èxit fou l'àpat de companyonia que el prop passat dissabte, dia 9 de Març, un estol d'amics li volgué dedicar.

L'àpat, al qual assistiren una cinquantena de comensals, fou servit a l'Hotel Comerç amb aquella cura, abundor i bon gust que són peculiars a la casa. L'esplèndit Menú fou celebrat i elogiat per tots els comensals entre els quals

hi havia interessantíssima representació femenina.

Ocupà la presidència l'homenatjat acompanyat de membres de la Junta d'*Atenea* i de simpatiquíssimes senyores.

En finir l'àpat, arribada l'hora dels brindis, s'acordà suprimir-los i substituir-los per la lectura de pàgines literàries originals dels assistents a la festa.

Féu us de la paraula en primer terme el nostre amic i col·laborador N'Angel Trèmols, el qual llegí la següent poesia:

L'estatge de Cultura

Si és vell el món, no hi ha pas cap memòria
de l'any que fou creat, suposicions
seran només les que farà l'Història
de si són mils o són alguns milions.

Però que és vell, mireu-li ses muntanyes,
guaiteu sa escorça que es va esquerdant,
escolteu el roncar de ses entranyes
que apar l'esforç d'un vell que es va acabant.

En canvi la Cultura, amb ell nascuda,
és jove encara i fa de bon mirar,
més ha estat negligida i poc volguda
pels qui mai no l'haurien de deixar.

L'humanitat sols pensa en divertir-se,
joves i vells glateixen per fruir
només coses banals, res d'instruir-se
diuen que l'instrucció no fa gaudir.

I així Cultura queda abandonada,
bon goig si alguns pronuncien el seu nom;
tan bona que és, tan noble i il·lustrada,
força isolada es troba de tothom.

Encara que segueix sempre amb desfici
al món i l'aconsella pel seu bé
i sa vida és només un sacrifici,
que pocs són els adeptes que avui té!

Veient creuar l'espai un llamp de guerra,
per les nacions ha estat bon parallamps
i traspasant de pol a pol la terra
ha fet oir arreu, de pau els clams.

Ella, ha bastit palaus a l'ensenyança,
i en la fàbrica entrant i en el taller,
ultra vessar-hi el calze de bonança,
ha ennoblit, com calia, el bon obrer.

Ha trencat les cadenes d'esclavatge
encarrilant el seny de les nacions,
i ha aixecat les ciutats amb son mestratge
obrint esplèndides exposicions.

Simpàtica, assenyada i ben afable
s'atança als joves, com s'apropa als vells
i a cau d'orella els diu un mot amable
perquè vulguin seguir els seus consells.

I truca a la gran urbs i al petit poble,
i va en peregrinatge a tot arreu
amb fe cercant els homes de cor noble
perquè s'agrupin per oir sa veu.

Però són pocs, i fa vera tristura
i l'ànima encongeix dels més ardots.
l'entrar als centres que es diuen de cultura
i veure'ls sempre buits, mai envaïts.

Més Figueres, emporium de noblesa,
qui recull amb amor al desvalgut,
atenent-lo afanyosa i amb tendresa
i donant-li generosa son ajut.

En veure la Cultura en son paratge
i sense un aixopluc on reposar,
ben gentil l'hi ha creat un gai estatge
on s'hi troba ella com en propia llar.

La casa de cultura, és «Atenea»
el calze d'or del més fragant perfum;
en ella tot el bo només s'hi prea
irradiant arreu ben clara llum.

Des sa càtedra els homes de cultura
expliquen llurs estudis francament
a la munió selecte qui fretura
de sadollar-se en dèus de bon talent.

En Comes i Solà, Ricard Carrera,
Domènec de Bellmunt i Deuloféu,
Galter i Valls i Puig amb fe sencera
des d'ella han fet oir la seva veu.

I més mestres vindran altres diades,
i més devots tindrà el culte casal
aixecat per l'esforç de Puig Pujades
i pels fills d'aquest poble cultural.

Figueres que és emporium d'ardidesa,
avui d'il·lustració també en serà,
homes i dones aidaran l'empresa
i deesa Cultura regnarà.

Figueres, 9 Març de 1929.

Forts aplaudiments coronaren l'obra
de l'amic Trèmols essent molt felicitat.
Seguidament féu us de la paraula
N'Ernest Albert i Galter amb una seva
prosa vibrant i musculosa, reblerta de
potencialitat acusant la forta personali-
tat del seu autor que fou reiteradament
aplaudit.

En R. Xifra Riera l'acurat periodista
ens féu ofrena d'una densa prosa lite-
rària que du per nom, «Elogi de la
Ciutat» cant majestuós i profunde en
aquesta font de totes les civilitats. Per-
llongats aplaudiments premiàren ben
justament el magnífic treball de l'amic
Xifra Riera.

L'excessivament discret crític d'art i
catalogador de les belleses artístiques
de la província de Girona, En Joan
Subías ens donà el tast d'un formidable
treball crític que porta a terme sobre
els retaules gòtics rescentment posats
a llum a Castelló d'Empúries. El frag-
ment llegit, ens deixà amb una recança
que sols s'extingirà el dia que, desitgem
proper, ens dongui una conferència
completa sobre els seus treballs d'in-
vestigació que sabem ha portat a terme
amb aquella serietat pròpia d'una obra
d'aital transcendència. Joan Subías fou

calurosament aplaudit per tots els comensals que sentiren la importància de l'obra el fragment de la qual ens fou ofert.

Seguidament el president d'*Atenea* el conegut poeta empordanès don Joaquim Moner ens llegí la seva poesia «L'anada a Sant Pau» evocació de la desapareguda festa tradicional que portava tota la ciutat a la ermita de Sant Pau. Fou aplaudit.

A continuació En Puig Pujades, el conegut calceter del carrer de Girona, llegí un seu conte inèdit que fou celebrat per la seva brevetat.

Coronà les lectures l'homenatjat amb unes espirituals quartel·les d'agraïment per l'homenatge de que era objecte i que l'acceptava solament per que creïa volia encoratjar-se amb aquesta festa, a tota la joventut que treballa.

Perllongats aplaudiments foren justament prodigats a En Deuloféu terminant-se aquest, que en podríem dir, «festival de l'esperit» passada ja mitja nit, entre la satisfacció de tots els assistents.

VELIVOLE.

LA SARDANA A L'ESTRANGER

ELS DISCOS

Georges Hilaire, l'autoritzat crític, parlava fa poc, en la seva rúbrica de discos de *La Revue Hebdomadaire*, de les sardanes. Les seves paraules són d'una simpatia tan evident per a la nostra música popular, que bé val la pena de reproduir-les. Diu així:

«Els cims pirenenics (vessant catalana) els veureu sorgir, vivament il·luminats, al costat d'aquests discos profunds: les sardanes interpretades per la cobla de La Bisbal. Orquestra popular de Catalunya, pastoral i èpica, muntanyenca i camperola, d'una altitud de so, d'un color de timbre que provoquen «sur-le-champ» l'embriagament meridional. Hom s'imagina aquestes esclafants frases de Pep Ventura, colorides de sol, arranjades per joves instrumentistes de poble, com un s'imagina les fires de Barcelona al temps de Raimond Lull. Que en sou de lluy, jazzs de l'altra banda de l'Atlàntic, malèfiques orquestres de la nit! Discos

tònics com la bomba d'oxígen, d'una higiene immediata i que retrunyen fins l'Edat Mitja, fins Roncesvalles.»

Les sardanes tenen al nostre entendre, unes grans possibilitats d'èxit entre el públic discòfil internacional. A més a més del seu valor artístic autèntic, les sardanes ofereixen als no catalans un interès exòtic que bé val la pena d'explotar. Sembla que alguna casa editora (de moment la «Parlophone») ja se n'ha adonat, i les nostres sardanes formaran en la tendència discòfila que comença interessant-se pels «cors» russos, pels cants negres després, i, més tard, per la música turca, grega, xinesa, brasilenya, mexicana. L'originalitat instrumental de les sardanes més, potser que les seves melodies, poden obrir, amples horitzons al mercat de la música catalana.

(De *Mirador* del 21 de Febrer).

LA MORT DEL SOL

Com una hòstia envolta en flames,
el sol devalla.

Oh, camí lluminós!

Guspires d'or!

Estrelles del mar:

dolça mortalla...

El sol es va apagant !!

Els núvols es nimbejen

d'un tó de sang!

Déu meu! Es va aclucant !!

El mar, somort, murmura!

Oh, llum! Oh, dolça llum!

Te'n vas? I en les tenebres
resto jo?... S'ha fos...

El mar ja és d'un sol tó.

Allà, en la llunyania,

s'alça, mig emboirat

i en ric mantell abrigat

de pell d'armini,

Canigó. Oh, Canigó!

Tens cor? Qui fos de pedra
com tu, per contemplar

impàvid, com el temps llisca.

Com el temps passa!

Som nosaltres, qui passem !!

Un ve. L'altre s'en va.

L'altre s'en va? I jo?

Jo resto... I resto sol!

LLORENÇ VIVES

Far de Roses, 23 Desembre de 1928.

EL BRASER

A Cí considerem el fret com una cosa passatjera, i tan secundària al qual resulta absurd concedir una extremada importància. Després de tot, no és estrany. Vivim en un món d'admirables compensacions! Si bé és cert que a l'hivern les habitacions de cares al Nord, principalment a les vetlles resulten inhòspites, en canvi a fora s'està tan bé que hom creu tenir resolt el problema de la calefacció, retardant tot el possible l'hora de tornar a la llar gelia. Llar gelia he dit? Quina desastrosa metàfora! Perdoneu...

Però quan dos o tres dies seguits la neu emblanquina les muntanyes més properes i bufa aquella tramuntana glaçada que us fa caminar a empentes, bo i petant de dents i a corre-cuita hom vol resoldre un problema que necessita de llargs estudis preparatoris. Si a la casa hi ha un escalfa-panxes, hom tregina la llenya necessària i les emprèn per encendre un gran foc, un foc d'aquells que en literatura tenen el major prestigi, i que en la realitat resulten tan catastròfics com la confecció d'una recepta culinària de magazine americana.

Hom comença dubtant, entre si la xemeneia no tira o si està tapada per el sutje, i acaba convencent-se després d'haver fumat tota la casa, que allò no fou construït precisament per encendre foc, sinó per a plataforma de tot un reguitzell de personatges de guix, de porcellana o de bronze. Hom recorre llavors a l'imperfecta estufa que es rovella a les golfes i els resultats no són gaire més encoratjadors. Després de tot, aquests sistemes de calefacció fan plorar. I no per cap motiu sentimental ei! Vull dir a causa del fum. A l'últim no queda altre remei que retornar a allò que tants escarafalls de

menyspreu ens havia fet fer al principi: Al sofert, al modest braser.

Però un braser ben encès no pot ésser, sinó el fruit de llargs hiverns d'experiència i si a la casa no hi ha alguna persona d'anys, haureu de renunciar també a aquest darrer mitjà, a no ésser que preferiu canviar l'amenaça de morir de fret, per la de morir per asfíxia.

Descomptant la calefacció central, elèctrica i altres que per el seu preu estan sols a l'abast de les classes riques es podria dir que Catalunya s'ha escalfat físicament – i moralment? – en un migrat foc de braser.

Després de tot si la natura ens regala amb un clima força tebi resulta bon xic excusable que hom no s'hagi preocupat gaire de crear un foc artificial ben viu. Si l'escalforeta del braser ens permet de passar l'hivern i reviscolar-nos ràpidament a la vinguda d'una primavera propícia per poc amable que hagi estat la seva força, els que no pertanyem a la venerable escola dels rebentistes és just que li estem agraïts.

Recordo haver llegit en l'Idearium de Ganivet – no tinc el llibre a l'abast ara per assegurar-me de la fidelitat de la meva memòria – que la vulgarització de l'electricitat havia estat una de les principals causes de la disolució de la família. El quinqué, el llum de petroli, obligaven a tots els membres a juntar-se al voltant de la taula. En canvi la llum elèctrica aclarint tots els angles, permetia que tothom campés per allà on volgués.

I ara tot remenant un ben encès braser que em fa l'il·lusió de remoure un grapat de rubís amagats sota la

cendra, jo penso que si bé la llum artificial al popularitzar-se permet, avui, que la família comenci ja en la llar la parodia de la dissolució, aquesta no serà completa fins que es popularitzi, també, un mitjà de calefacció veritable.

Al voltant del brasero encerclat per la copa de caoba fosca, brillantment clavetejada, o de la més modesta fusta del país, és indispensable que tots els membres hi formin un rotllo ben apretat. El que se senti misàntrop, i vulgui allunyar-se'n es veurà completament privat dels seus beneficis i haurà de pagar el seu caprici pelant-se de fret.

Es cert que en el mercat es troben

brasers, sense copa, decorativament muntats damunt un tres peus i coberts amb un morral de llautó, però per mi aquests són sols per a fer bonic. La seva alçada pretenciosa els fa inassequibles als nostres peus. No escalfen ni de lluny ni d'aprop.

I en aquests tristos brasers sense intimitat la gateta fredeluc no pot posar-hi la gràcia de la seva pell suau, ni hom gosa cremar-hi pomes del ciri d'aquelles que tan exquisidament embaumen la casa.

LOLA COS ROGET.

P R I M A V E R A

(Música del Mestre Casademont)

El sol esplendent - daura la muntanya;
fonent-se la neu - una cançó canta.

Sos borrallons blancs - en cintes de plata
tot cantant, cantant, - baixen a la prada.

A l'humitejar - les vores del marge
l'herbei agrai't - besa el doll de l'aigua.

A son bés d'amor - un perfum esclata
i un to moradenc - matisa la prada;
és que ha despertat - la viola boscana
entre els cants d'ocells - i els remors de l'aigua.

Tot un doll d'harmonia es desperta
fent un himne de goig i d'amor,
saludant la gentil Primavera
que s'atança vestida de flors.

La segueix un estol d'orenetes
que saluden cantant el nou sol.

batent ales amb plena alegria
com heralds de la joia i l'amor.

L'ametller de ses flors es despulla
per estendre la catifa a son pas,
i breçola sos fruits d'esmeragda
celebrant-ne sa entrada triomfal.

L'espiguet de l'alegra tenora
fendeix l'aire amorós i vibrant
i punteja una dolça sardana,
que és la dansa dels bons catalans.

El jovent que s'acobla a la plaça
la saluda amb esclat amorós
i, enllaçant-ne les mans, forma anelles
que s'estenen i eixamplen amb goig.

Vells i joves entonen un himne
que ritmejen alegres els cors:
- Benvinguda, gentil Primavera,
missatgera de pau i d'amor! -

MANUEL RIBOT I SERRA.

LA SARDANA

Ja som a la plaça; comença la fresca,
el sol es decanta, sospira el balcó;
les mans fan la tria, la cama s'engresca;
la cobla no es llença, que encara te pô.

Amunt! A la una! Ja canta i repica,
ja plora la flauta, ja vibra el metall;
i tots, d'una volta o de mica en mica,
ulls, braços i cames segueixen el ball.

Cap peu s'endormisca, cap llavi enraona,
només una punta sospira i somriu,
i es fa d'una peça la viva rodona;
cada cos a dintre si torna més viu.

La corda de braços s'estreny, i fulgura
una cabellera com un gallaret...
després es desmaia, i es gronxa i s'atura
i el ritme rellisca més poc a poquet.

I va la musica, mansa o baladrera,
tan repicadeta, tan justa de to!
Passades de guatlla, veus de cadenera,
penes de minyona que arrencava el plô.

Picarol que dringa, festa casolana,
lluïssor d'estrella, grill i serení...
de tot té una mica la fresca sardana
feta amb la tenora i amb el tamborí.

I si és ploranera, si és agre o és fina,
si el sol l'aclapara, si xiula amb els vents,
a dalt a muntanya o a baix a marina
sempre és la musica dels engrescaments.

A totes les gleves la nostra sardana
té aquesta manera de ritme tan franc,
té aquesta febreta de veu catalana
que es fica a l'orella i arriba a la sang.

JOSEP M. DE SAGARRA.

(Del núm. 472 de *Saba Nova*.)

NOTICIARI

S'HA constituït al poble de Verges una novella cobla amb el nom escaient d'«Emporitana». En la fulla-avis que l'esmentada cobla ens ha tramès, ens assabenta que amb la seva formació no ve a establir una competència més entre les seves moltes companyes, ans al contrari, que amb ànim ben noble, no cerca altra fi que el de cooperar, amb fermesa i entusiasme, en la puixança de la sardana.

Celebrarem que la seva actuació sigui aviat coneguda i valoritzada per tot Catalunya.

A Barcelona, també, fa poc que s'ha format una altra nova cobla. Aquesta és la cobla «Barcelona-Albert Martí» la qual — com el seu nom ja ho deixa veure — la dirigeix el conegut mestre de tenora N'Albert Martí, que fins ara actuava en la renomada cobla «Barcelona».

Esperem que sabran complaure dignament a tots els sardanistes, i fer que amb llurs execucions aconseguixin èxits ben sorollosos.

PREGUEM a totes les entitats sardanístiques que no rebin normalment el nostre portantveu, que ens facin la mercè de comunicar-nos-ho, puix que nosaltres, gustosament, farem els possibles perquè arribi feliçment a les seves mans.

COM ja anunciem en altra indret d'aquest portantveu, en l'audició del dia 14 d'Abril, s'estrenarà la darrera sardana que ha escrit el nostre amic i volgut compositor N'Enric Sans. Encara que avui no podem avançar el seu títol, per les dades que en tenim creiem que ens ha de plaure de debó.

PREGUEM la bona puntualitat a les nostres ballades, puix començaran sempre, exactament, a l'hora anunciada.

AMB l'audició del mes vinent, inaugurarem les ballades de primavera i de istiu al nostre Parc-Bosc. No dubtem que es veurà aquesta, i les que seguiran, molt concorregudes car han d'ésser un bell pròleg de l'extraordinari festival que, a profit del monument a Pep Ventura, es celebrarà, com l'any passat, un dels dies de les properes festes de la Santa Creu.

Hom comença ja a preparar l'organització d'aquest festival i, segons els nostres desigs, hi prendran part les cobles: «La Selvatana», «Els Montgrins», «La Principal» de Perelada, «La Principal» de La Bisbal i «Antiga Pep».

Aquest portantveu ha passat per la prèvia censura

Arts Gràfiques TRAYTER, Cervantes, 13, Figueres

**AQUEST PORTANTVEU ES FACILITA AL PREU DE 25 CÈNTIMS
PELS NO SOCIS, A LA "LLIBRERIA BATLLOSERÀ", ENGINYERS, 3**

GORRES

LES DE MÉS NOVETAT
LES MILLORS
LES MÉS ECONÓMIQUES

AL PREU MAXIM DE
5 PESSETES

VARIETAT - ELEGANCIA - CALITAT
i **ECONOMIA** en

CAMISES-CORBATES
i **CAPELLS**

DE TOTS PREUS I QUALITATS

PARAROLS

MONTURIOL, 9 FIGUERES

LLIBRERIA CANET

DIARIS
REVISTES
LLIBRES

AIMANTS DE LA
NOSTRA DANSA:

COMPREU

L'ALMANAC DE LA
SARDANA ANY 1929

PANTEONS

LÁPIDES

Marbristeria Artística

D'EN

JOAN PINEDA

RUTLLA, 11

FIGUERES

LO MÉS SELECTE EN

Novetats per a Senyora

HO EXHIBEIXEN
CONSTANTMENT ELS

Nous Magatzems Massot

CASA PREDILECTA DE LES
SENYORES DE BON GUST

MONTURIOL, 16 : CAAMAÑO, 15

PREU FIXE

Figuerencs!

Empordanesos!

Els que encara no us vestiu a la
SASTRERIA EXCLUSIVA PER A LA MIDA de

MARIAN FONTDECABA

no deixeu passar una altra temporada i aneu-hi tot
seguit a que us prenguin la mida amb la
seguretat que en quedareu clients.

CARRER JOAN MARAGALL, 3 i 5, PRIMER PIS
FIGUERES

MOBLES VILANOVA

ESTIL
MODERN
EPOCA

-FIGUERES-

CONSTRUCCIO ESPECIAL
DELS
TALLERS DE LA CASA